

PRO EUROPA

Gazeta Ligii PRO EUROPA Liga hírlapja – 1 / 1999

Szokoly Elek

Extremismul în statul de drept și limitele toleranței intoleranței

Un binecunoscut proverb central-european se referă la relația directă dintre cizmă și calapod. O zicală la modă, derivată probabil din proverbul anterior, zice că „fiecare popor are conducătorii pe care îi merită”. Nu știu dacă e valabil și invers. Și mă-ntreb dacă zicala este aplicabilă doar la relația dintre clasa politică și electorat. Cu siguranță însă, între clanul „formatorilor de opinie” care domină presa românească la această oră și masa largă a consumatorilor de vorbe și iluzii există o relație de simbioză. În acest caz, nu știu dacă nu ar fi fost salutar ca dl. Traian Decebal Remeș să mărească accizele nu numai la droguri ca alcool, tutun și cafea, produse care se bucură de un consum de masă, ci și la o anumită presă. Caracterul nociv al acesteia din urmă, dincolo de entuziasmul nostru nemărginit pentru libertatea de exprimare, este mult mai mare decât cel al celor trei produse vegetale sancționate.

Dar să trecem la lucruri concrete. Deunăzi, după consumarea bucuriilor muzicii oferite de fanfarele minerești, am trăit câteva experiențe televizate remarcabile datorate postului TVR Internațional. (Un post de stat, care răspîndește înspre toate zărilor spiritulitatea noastră românească, democratică și europeană, nu-i așa?! Un post, ale cărei emisiuni merită să fie investigate de o comisie parlamentară de specialitate cel puțin în aceeași măsură precum comportamentul dubios al forțelor de ordine de la Bumbăști-Costești. Dar asta e o altă poveste.)

Locul întâi în top a fost ocupat de o Ediție Specială preluată de la TVR, cu participarea ziaristului Cornel Nistorescu, directorul Evenimentului Zilei, și a politologului Cristian Preda, despre scoaterea în afara legii a Partidului România Mare. Ca de obicei, s-au confruntat două poziții diferite, iar telespectatorii au avut posibilitatea să-și exprime opinia prin sondajul telefonic ad-hoc: cam de două ori mai mulți optaseră pentru scoaterea în afara legii a partidelor extremiste. Această opțiune de bun simț ar putea să ne liniștească, nu însă și argumentația stupefiantă a directorului și editorialistului unuia dintre cele mai citite cotidiane românești, unul dintre importanții formatori de opinie a electoratului, de opțiunea căruia va depinde viitorul națiunii și al țării. Iată un amalgam de incoerență, mediocritate, incultură, autosuficiență, lipsa oricărei logici elementare, confuzii între planul juridic și cel politic și, în cele din urmă, o totală confuzie morală, o abandonare a principiilor în favoarea unui așa-zis realism politic, care se deosebește prea puțin de binecunoscuta dictatură a majorității, adică de dominația hoardei.

Onoratul editorialist, precaut de la bun început, deși susține că „amenințarea” este binevenită, „scoaterea în afara legii a PRM ar fi un gest neinspirat și chiar nedemocratic”. În opinia domniei sale, „scoaterea în afara legii a unui segment care reprezintă 18% din populație (sau 15%, sau 10%)”, „să astupăm gura (?) acestui segment atîta vreme cît unul dintre ei s-a manifestat insistent descreierat, iresponsabil, lipsit de control, fără nici o noimă” este nu numai „nefericit”, „neinspirat”, dar și „nedemocratic”. Ce înseamnă pentru dl. Nistorescu „fericirea” sau „inspirația”, ne interesează mai puțin aici. Dar ce-o fi înțelegînd directorul marelui cotidian prin „democrație” nu poate fi clasat la rubrica „fapt divers”. Că democrația dlui Nistorescu nu are nici o legătură cu statul de drept și cu respectul legii este, de la bun început, neîndoielnic. Slavă Domnului, celălalt participant la dialog, politologul (autentic) Cristian Preda, atît cît a fost lăsat de scenariul stupid al emisiunii, a pus lucrurile la punct: „*Noi discutăm aici în termeni de lege și de comportament legal sau ilegal al partidelor, nu discutăm de fidelitatea unei părți a populației. Justiția nu se pronunță în funcție de sondaje sociologice, încălcarea legii se poate face și dacă ai un suport de 80%.*”

Rămîne de văzut dacă „democrația” înțeleasă de reputatul editorialist al Evenimentului este și altceva decât un soi de tocmeală la ușa cortului, care nu urmărește altceva decât să-l învețe pe liderul segmentului cu pricina să se spele cuminte pe dinți. După dl. Nistorescu, trebuie să facem distincție între „o populație care se comportă civilizată și în numele căreia un om iresponsabil citește comunicate”, ba mai mult, de vină ar fi statul de drept care „ar trebui să-și perfecționeze instrumentele (...) pentru a putea să-l oblige pe acest om să-și normalizeze comportamentul”. „El trebuie învățat, obligat să se poarte democratic”.

CONSTITUȚIA
ROMÂNIEI
1991

(continuare în pagina 6)

Calendar

9 ianuarie — *Politica șanselor egale în România*, curs al Colegiului Democrației susținut de Lucia BRISCAN, membră a Consiliului de Coordonare al LPE.

11 ianuarie — *Drepturile minorităților în tratate internaționale*, curs susținut de HALLER István pentru Cercul Studenților Maghiari de la Facultatea de Drept din Cluj.

13 ianuarie — Participarea referentului Biroului pentru Drepturile Omului al Ligii PRO EUROPA, HALLER István, la prezentarea bilanțului anual al Inspectorului Poliției Municipiului Tîrgu-Mureș.

18 ianuarie — Înținerea organizațiilor din componența Centrului de resurse. Din partea LPE a participat Laura ARDELEAN.

18-22 ianuarie — *Vizita de studiu la LPE a lui ILINCA Cecilia*, coordonator program al Asociației Maghiarilor Cean-găi din Moldova.

23 ianuarie — *Statul de drept — separarea puterilor. Funcțiile instituțiilor statului modern*, curs al Colegiului Democrației. Referent: politologul Cristian PÂRVULESCU.

27 ianuarie — Atelier al Colegiului Democrației avînd ca subiect *Funcționarea Judecătorei Tîrgu-Mureș*. Referent: Horațiu DUMBRAVĂ, procuror.

27 ianuarie — *Egalitatea șanselor*, dezbatere organizată de Cercul Tinerilor Unitarieni. Din partea LPE a participat HALLER István.

29 ianuarie — *Garantarea drepturilor omului în legislația românească*, curs al Colegiului Democrației. Referent: Monica MACOVEI, juristă.

Naptár

január 9 — *Az esélyegyenlőség politikája Romániában*, Lucia BRISCAN, a PEL Koordinációs Tanácsa tagjának előadása a Demokrácia Kollégiuma számára.

január 11 — *Kisebbségi jogok a nemzetközi egyezményekben*, HALLER István előadása a kolozsvári Jurátus Kör számára.

január 13 — *A Marosvásárhelyi Városi Rendőrfelügyelőség évi mérlegének bemutatása*, melyen részt vett HALLER István, a PEL Emberjogi Irodájának irányítója.

január 18 — *Az Erőforrások Központját* kialakító szervezetek találkozója. A PEL részéről Laura ARDELEAN vett részt.

január 18-22 — ILINCA Cecilia, a Moldvai Magyar Csángók Egyesülete programszervezőjének *tanulmányi látogatása* a PEL-nél.

Politica șanselor egale, curs susținut de Lucia BRISCAN

január 23 — *Jogállam — a hatalom megosztása. A modern állam intézményeinek szerepe*, Cristian PÂRVULESCU politológus előadása a Demokrácia Kollégiuma számára.

január 27 — *A Marosvásárhelyi Biróság működése*, műhelygyakorlat a Demokrácia Kollégiuma számára. Előadó: Horațiu DUMBRAVĂ, ügyész.

január 27 — *Esélyegyenlőség*, az Unitárius Ifikör által rendezett vita. A PEL részéről HALLER István vett részt.

január 29 — *Az emberi jogok biztosítása a román törvénykezésben*, Monica MACOVEI jogász előadása a Demokrácia Kollégiuma számára.

Marius Cosmeanu

AM FOST IARĂȘI CE AM FOST...

Tot acest *cogitatus interruptus*, această nouă cădere în barbarie și irațional la care a fost constrânsă societatea românească de către, vai, deja consacrată descindere a minerilor spre București are — pe lângă tot kitschul politic cu care a împroșcat imaginea noastră — și rezultate pe care le putem considera pozitive. Prin deznodământul mult mai fericit decât ar fi putut cineva spera chiar și la doar câteva ore înaintea încetării ei, mineriada zilelor trecute — căci prin suport, stil și scop nu a diferit de cele anterioare — a constituit pînă la urmă un test, un examen pe care l-am dat noi toți, inclusiv minerii. Adică din tot răul ne-am ales și cu ceva bine: învățăminte.

Ultima mineriadă ne-a oferit o radiografie cît se poate de clară a ceea ce americanii numesc starea națiunii. Conectați la maxim și *live* la desfășurarea ei, cetățenii României au putut afla în

cele cinci zile cît a durat escapada minerilor pînă la Râmnicu Vâlcea, cum stăm — în bine, dar mai ales în rău — cu administrațiile județene, cu Ministerul de Interne, cu Biserica (fără îndoială, apariția inedită și salutară în acest conflict), cu raportarea străinătății față de noi și a noastră față de ea, cu rolul mass mediei, cu autoritatea Armatei (semnalată și de sondajele de opinie) sau, într-un cuvînt, cu profunzimea crizei în care se află societatea românească în momentul de față. Ceea ce merită așadar reținut este că în urma acestui conflict știm mai bine cine sîntem, unde ne aflăm și care sînt perspectivele care ni se deschid sau toate acestea în varianta lor negativă...

Deprinși cu pretențiile copilului alintat de „tătucii” antemergători, ortacii lui Cozma, Beja & Company, aduc mai curînd a personaje ieșite din *Underground*-ul lui Emir Kusturica, decît din cel al Văii Jiului. Obișnuiți să-și ducă revendicările pînă la capăt, aceasta însemnînd fatalmente Palatul Victoria, minerii din Valea Jiului și cei solida-

rizați cu ei pe parcursul marșului spre București au demonstrat încă o dată, dacă mai era nevoie, că „atuurile” lor sînt violența și intimidarea. Faptul că folosirea bîtei și a pietrelor le-am putut vedea și la minerii din Anglia sau Germania, nu ne face cu nimic mai europeni. Așa cum am putut auzi de la unul din vrednicii reporteri care au relatat despre acțiunea minerilor, la Costești minerii ar fi trebuit să se posteze în fața forțelor de ordine fără a-i ataca. Antipatia față de oamenii de ordine, ca reprezentanți ai statului, dorința de „a le lua gîtul” o au, nu numai la noi, doar cei care într-un fel sau altul sînt certați cu legea.

Cred că marea majoritate (mai are rost să spun „de bună credință”?) a celor care au urmărit scenele prezentate pe posturile naționale de televiziune au avut sentimentul unui *déjà-vu*, nu doar datorită repetării unor violențe pe care le trăiseră deja cu ocazia mineriadelor anterioare, dar și prin imaginile care ne readuceau în minte mentalitatea comunistă a „luptei de clasă” (s-a scandat din nou că nu ne vindem țara, că sîntem capabili și singuri să ne rezolvăm problemele, s-a fluturat drapelul — găurit! — al defunctului Partid Comunist etc.) și temerea că această epocă ar putea reapare într-o formă chiar mai întunecată — în simbioză cu elemente fasciste — a unui bolșovism schizoid, de extremism de stînga croit pe unul de dreapta.

(continuare în pagina 4)

COMUNICAT

Liga Pro Europa își exprimă profunda îngrijorare pentru atentatul forțelor extremiste la ordinea democratică de drept din România. În încercarea lor de a pune mîna pe putere evitînd mecanismul democratic al alegerilor, aceste forțe, între care PRM și susținătorii săi, se folosesc de un așa zis protest al minerilor pentru a institui în România un regim autoritar și a suprima astfel libertățile cîștigate cu trudă și sacrificii de societatea românească. Apreciem

că situația este extrem de gravă și cere o replică promptă și eficientă din partea instituțiilor responsabile de garantarea ordinii democratice.

Liga Pro Europa susține eforturile instituțiilor statului depuse pentru a restabili ordinea democratică de drept. Liga Pro Europa face apel la presa democratică, la societatea civilă și la politicienii democrați, inclusiv din rîndurile opoziției, să se alătore eforturilor de apărare a statului de drept, făcînd publice resorturile obscure ale

acestui asalt împotriva democrației. Ne alăturăm Alianței Civice și celorlalte organisme ale societății civile în susținerea și apărarea instituțiilor democratice supuse unui periculos asalt extremist.

În numele Consiliului
de Coordonare,
Copreședinți
Smaranda Enache și Boldizsár Csiky
Tîrgu Mureș, la 21 ianuarie 1999

AM FOST IARĂȘI CE AM FOST...

(continuare din pagina 3)

Îngrijorările celor care au simțit pericolul unui astfel de scenariu sînt cît se poate de întemeiate pentru că iată, Omul Nou — avortonul experimentului ceaușist — nu a dispărut în România nici la aproape un deceniu de cînd comunismul a fost declarat falimentar. Parafrazîndu-l pe domnul Brucan, mai avem zece ani pînă ce *the stupid people* se va recicla.

Pe lîngă toate interpretările iconice și simbolice, de *repetitio in (quasi)integrum* a posterității, ca să zic așa, care i s-au făcut marșului mineresc ce a luat pe parcurs aspect de rebeliune, i se poate asocia și un alt corespondent din trecut. Orașele în care s-a ieșit în stradă acum, chiar dacă de astă dată din motive diferite — Petroșani, Brașov, Timișoara și București — sînt orașele cheie ale luptei anticomuniste care au condus în final la căderea regimului Ceaușescu. Asemănarea cu trecutul, dar și polarizarea în jurul unui anumit tip de valori politice, evidențiază printre altele diferența uriașă de cultură politică existentă încă între cele (cel puțin) două Români și pericolele potențiale care ne stau în față dacă nu se vor face pași în sensul reducerii ei. Pentru că, între numeroasele temeri care au existat în toate aceste zile, una a fost și cea a pericolului dezintegrării statului, de „albanizare” a sa, ca urmare a unui posibil război civil — situație care ar fi putut să apară tocmai datorită acestei grupări pe poziții opuse, aproape ireconciliabile la nivel societal, în funcție de acceptarea sau respingerea revendicărilor și a formelor de protest ale minerilor. Ca și în revoluție, invocată în localitățile prin care această a cincea mineriadă și-a tras — cu calm! — sufletul (total atipic spiritului gregar al masei minerilor), taberele s-au împărțit, în fond, după felul în care este percepută și acceptată consolidarea democrației din România.

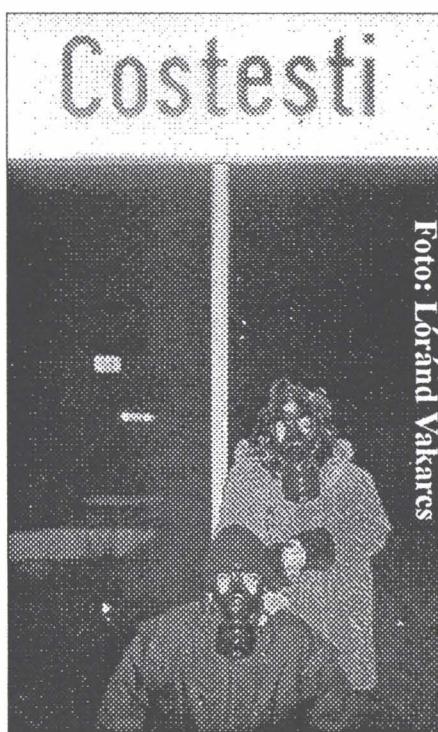
Susținerea minerilor de către locuitorii așezărilor prin care ei au trecut — pe lîngă explicațiile de natură economică care s-au dat — poate fi înțeleasă și cultural, prin afilierea celor care seamănă în această privință. Această identificare, valabilă însă de ambele părți ale baricadei, ca răspuns la imaginea de „agresor” pe care și-a construit-o fiecare parte despre celălalt a făcut posibil și așa-numitul război româno-român. Pentru că dacă ar fi existat doar o solidarizare din motive economice sau sociale față de mineri, numărul simpatizanților lui Cozma nu ar fi scăzut odată ce el și ortacii lui se apropiu de Capitală, ci dimpotrivă ar fi trebuit să crească.

Lucrurile nu s-au petrecut din fericire așa. Astfel, cei 4-5.000 de turbulenți (vâlceni?) care au manifestat la Râmnicu Vâlcea este practic nesemnificativ, chiar surprinzător de mic la nivelul populației orașului. De asemenea, la Pitești nu se pregătea nimeni să îi întîmpine, ca să nu mai vorbim de București, *terminus paradisi* ortacilor lui Cozma, unde lumea era preocupată de vizarea pașapoartelor, necum de primirea nepoștilor oaspeți.

Așadar, cei care îi aclamau — cu inconștiență — pentru triumful violenței lor pe acești *nightlosers* aventurieri, o făceau nu atît din empatie pentru condiția lor grea, cît pentru că erau „de-ai lor”, cultural și politic (să fim serioși, dacă vrem o societate bazată pe competență și eficiență, în care fiecare om să fie plătit *pentru* și *la* valoarea muncii pe care o desfășoară, minerii reprezintă o categorie favorizată și nu una defavorizată). Simpatizarea cu minerii deci, acolo unde ea a existat, a fost și rezultatul similitudinilor culturale și de mentalitate dintre aclamați și aclamatori. O similitudine comparabilă celei pe care au sesizat-o cu surprindere occidentalii la procesul soților Ceaușescu, atunci cînd completul de judecată, cu un sistem de valori dacă nu identic în orice caz foarte apropiat cu cel al acuzaților, a rămas timp de cîteva momente fără replică la invocarea de către Ceaușescu a numeroaselor blocuri pe care le-a construit populației.

De partea cealaltă, Puterea, într-o solitudine și o expectativă la fel de tacită ca și a celor care s-au solidarizat cu ea, și-a arătat carențele jucînd în cele din urmă cartea autorității. Pentru că la ora negocierilor de la Cozia, Râmnicu Vâlcea era, chiar și nedeclarat, sub stare de asediu. Prin urmare lui Miron Cozma nu-i mai rămăseseră decît două soluții: cea aleasă sau cea a unei acțiuni kamikaze. Ce va urma după această decizie este la fel de imprevizibil cum era deznodămîntul con-

flictului însuși în zilele desfășurării lui. Cît privește secretismul și declarațiile echivoce privind conținutul și rezultatele negocierilor de la Cozia, ele ne dezvăluie de fapt felul în care tratează guvernanții raporturile sale cu cei pe care îi reprezintă. Ce poate fi mai indignant, mai frustrant decît că ceea ce au aflat și vor obține (pe banii noștri!) minerii, noi nu vom ști-o poate niciodată, ca să-l citez pe Minulescu? Impresia cea mai clară care ni s-a conturat nouă, ne-minerilor, după cele întîmplute este cea cu care ne-am obișnuit: soluția românească a jumătății de măsură. În cazul acesta ea se numește „Pacea” de la Cozia.

Haller István

LIMITAREA UNOR DREPTURI

Mulți analiști politici și ziaristi au ridicat problema respectării drepturilor omului cu ocazia celei de a V-a Mineriade. Au fost sau nu lezați în drepturile lor oamenii din Valea Jiului? A încălecat sau nu prezumția de nevinovăție decizia de a nu le permite deplasarea la București? Datorită precipitării evenimentelor, răspunsurile date pe moment nu au permis o analiză în profunzime a problemei. Drept motiv pentru interzicerea deplasării la București a minerilor s-a invocat de cele mai multe ori argumentul periclitării siguranței naționale. La rindul lor, liderii minerilor au considerat că siguranța națională este pusă în pericol de un guvern iresponsabil. În această dispută există un punct de referință stabil și indiscutabil: tratatele internaționale cu privire la drepturile omului.

Filosofia drepturilor omului se bazează, înainte de toate, pe două principii:

1. o societatea umană complexă are nevoie de autorități, pe care și le creează în conformitate cu necesitățile exprimate de membrii comunității;

2. din cauza faptului că autoritățile ajung să acumuleze o anumită putere, indivizii societății trebuie protejați împotriva posibilelor abuzuri ale autorităților.

Astfel trebuie observat încă din start că orice asemuire a evenimentelor din decembrie 1989 cu cele din ianuarie 1999 este lipsită de fond. Înainte de decembrie 1989 autoritățile au fost create și conduse fără să se ia în considerare opinia membrilor comunității, multe dintre ele cu scopul de a ține populația sub teroare psihică și fizică. Nu exista posibilitatea democratică a schimbării sistemului, a apărării împotriva abuzurilor. Înlăturarea prin forță a unei dictaturi se înscrie în tiparele moralei libertăților fundamentale întrucât dictatura nu respectă nici unul din cele două principii enunțate. În schimb, o eventuală înlăturare prin forță a unui guvern democratic ales desființează însăși ideea de drepturi ale omului, constituind, de aceea, (cel puțin) o contradicție logică. „Nici o prevedere a prezentei Declarații nu poate fi interpretată ca implicând pentru vreun stat, un grup sau o persoană dreptul de a se deda la vreo activitate sau de a săvârși vreun act îndreptat spre desființarea drepturilor și libertăților enunțate în prezenta Declarație” — afirmă ultimul articol (30) al Declarației Universale a Drepturilor Omului.

În anumite condiții, anumite drepturi pot fi limitate. Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale stabilește la enunțarea fiecărui drept care sînt și limitele lui. Spre exemplu, art. 11 prevede precum urmează:

1. Orice persoană are dreptul la libertatea de întrunire pașnică și la libertatea de asociere, inclusiv dreptul de a constitui cu alte persoane sindicate și de a se afilia unor sindicate pentru apărarea intereselor sale.

2. Exercițarea acestor drepturi nu poate forma obiectul altor restricții decât acelea care, prevăzute de lege, constituie măsuri necesare într-o societate democratică, pentru securitatea națională, a siguranței publice, apărarea ordinii și prevenirii infracțiunilor, pentru protecția sănătății sau a moralei ori pentru protecția drepturilor și libertăților altei persoane. Prezentul articol nu interzice ca exercitării acestor drepturi să-i fie impuse restricții legitime de către membrii forțelor armate, ai poliției sau ai administrației de stat.

Reies așadar trei aspecte ale restricției. Ea poate fi aplicată doar dacă este:

- 1) prevăzută de lege;
- 2) necesară într-o societate democratică;
- 3) necesară pentru apărarea siguranței naționale etc. (în fond, a drepturilor și libertăților altor persoane).

Modul în care se aplică punctul 2, implicînd o mare doză de subiectivitate, este cel care este supus dezbaterii în marea majoritate a cazurilor de restrîngere a drepturilor omului.

Un singur exemplu. S-a pus în discuție scoaterea în afara legii a Partidului România Mare, pe considerentul că activitatea lui pune în pericol siguranța națională și ordinea de drept. Existînd și cadrul legal, pot fi considerate satisfăcute punctele 1 și 3 pentru a restrînge dreptul la libera asociere. Dar este oare necesară — într-o societate democratică — scoaterea în afara legii a unui partid politic? Practica diferă de la o țară la alta: în SUA Ku Klux Klanul poate activa în mod liber, în schimb, în Austria partidele de tip fascist sînt interzise. Motivul e simplu:

americani consideră că propria lor democrație este suficient de puternică și de adînc înrădăcinată pentru a nu o socoti periclitată de forțele extremiste, pe cînd austrieicii — avînd probabil vie în memorie lecția istoriei — își percep propria democrație mai vulnerabilă în fața extremismului.

În democrația din România, rămîne un subiect de dispută dacă este sau nu necesară interdicția unui partid extremist. Răspunsul va fi dat fie de istorie (vom putea relata nepoților că democrația a fost mai puternică decît extremismul, ori din contră, că nu ne-am dat seama de dimensiunea pericolului) fie, în cazul în care partidul va fi interzis și va înainta o plîngere împotriva acestei măsuri, de Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Curtea va analiza situația particulară a României și va lua o decizie cît se poate de obiectivă.

Posibilitatea sesizării Curții Europene a Drepturilor Omului reprezintă singura armă democratică în cazul limitării drepturilor omului. Revenind la subiect, în mod evident, dreptul minerilor de a porni o acțiune revendicativă se afla în contradicție cu dreptul Guvernului de a considera această acțiune ca fiind ilegală. Dreptul minerilor de a protesta în București a fost în contradicție cu dreptul Primăriei de a interzice acest protest. Dacă Guvernul și Primăria au restrîns în mod abuziv unele drepturi, exista o cale pașnică de atac — prin justiție — a acestor restrîngeri. În prisma acestui fapt, a existenței căilor reparatorii democratice și non-violente, acțiunea în forță a minerilor nu poate fi nicidecum justificată. Există, poate, „circumstanțe atenuante”: ignoranța combinată cu încrederea în lideri, disperarea combinată cu neîncrederea în justiție.

Este tragic cînd într-o democrație se recurge la restrîngerea anumitor drepturi. Dar trebuie evitat ceea ce ar fi mult mai tragic: suprimarea lor.

Extremismul în statul de drept și limitele toleranței intoleranței

(continuare din pagina 1)

De vină este deci, „societatea românească, care a tolerat”, „instituțiile de drept ale statului care au permis degenerarea limbajului”. Deci, pentru onoratul nostru formator de opinie, apelul la politica lagărelor de concentrare, a expulzărilor și a mitralierei, a rebeliunii și a atentatului împotriva securității statului nu este decât o chestiune minoră de comportament și limbaj. O firă de spray dezodorant și iată, mitraliera nu mai pute. Îmi aduc aminte de remarcă a unui alt personaj, director (în funcție!) al uneia dintre agențiile noastre importante de știri (pe care mă abțin să-l popularizez), veche cunoștință a bardului de la Săptămîna, care într-o conversație recentă afirma cu condescendență: „A, Vadim e un milos, nu-i afit rău pe cît e gura”. Ce să mai zici? Dă pomană la săraci. Ce ne face să credem că Hitler n-a fost și el un milos? Probabil nu a ucis pe nimeni cu mîna lui și nu a legat tinichele de coada ciinilor. Iar camerele de gazare le-a organizat din pură milă. Iată culmile rațiunii coerente a liderilor noștri de opinie!

Incoerențele analistului nostru însă continuă. De-ndată ce i se amintește că Le Pen, doar pentru o vagă minimalizare a holocaustului a fost condamnat în Franța, începe să raționeze, fără a avea însă șansa de a mai ieși din capcana propriilor contradicții. „Dacă Franța ar fi fost în România (sic!), Vadim ar fi avut în 1990 probleme serioase. Dar datorită faptului că vreme de 8 ani nici o instituție publică a statului de drept nu a reușit să impună legea...”, iată că ne aflăm într-o societate în care pînă și liderii de opinie, precum cel de față, pledează pentru sustragerea de sub legile statului de drept, căci „suntem într-o societate care nu stă atît de solid cu instituțiile, cu o populație care are destule prejudecăți și e presată de sărăcie și nemulțumire...”. Dacă deci, timp de 8 ani de zile nu am fost capabili să impunem legea, mai bine s-o lăsăm moartă, că pe urmă cine știe... Iată de ce nu există respectul legii în România! Dl. Nistorescu speră poate ca în felul acesta să evite devastarea redacției domniei sale la următoarea rebeliune legionaro-minereasco-peremistă? Ce să vă spun? Ca românul, imparțial! La vremea respectivă și Antonescu participase seara la funeraliile lui Iorga, pentru ca a doua zi să îmbrace cămașa verde și să participe la comemorarea lui Corneliu Zelea Codreanu. Cum să aibă acest popor, „sărac și nemulțumit”, un minim respect pentru statul de drept și lege, dacă ucigașii și victimele se înlănțuiesc în confuzia aceleiași sarabande naționale?

Cum să aibă un popor plin de „prejudecăți”, modele de valori morale dacă șeful statului, „vodă”, „părintele națiunii”, îi alintă pe acești guru ai presei invitîndu-i la Cotroceni să-i bată pe umăr pentru extraordinarele lor performanțe de a mai spune din cînd în cînd și adevărul? Care ar putea fi mesajul adresat poporului suveran a acestor înalte instanțe dacă șeful statului nu ezită să felicite cel mai șovin cotidian național care face o propagandă constant antimaghiară (am numit... Adevărul) sau dacă președintele Senatului, la vremea respectivă prim-ministru, dintr-un gest compensatoriu probabil pentru criza sa identitară, a găsit cu cale să ofere fonduri (firește, din banii noștri! vai ce cinism!) pentru înființarea celei mai fascistoide publicații din țară, România Mare? Își mai aduce cineva aminte că în martie 1990, primul număr al ziarului Azi, publicație a unui partid la putere atunci ca și astăzi, publica pe prima pagină unul dintre cele mai șovine articole semnate de Romulus Vulpescu, un fel de semnal al dezlănțuirii urii? Oare refuzul repetat al retragerii imunității parlamentare a lui Vadim Tudor nu este un simptom al lașității și imoralității colegilor domniei sale, de toate culorile, din Senat? Oare îndoielile legitimității scoaterii în afara legii a unui partid extremist nu reflectă aceeași debilitate morală care paralizăază întreaga noastră societate?

I.G. Duca, în 1934, dîndu-și seama de pericolul social pe care-l reprezintă aceasta, a avut curajul să scoată în afara legii mișcarea legionară. Ce-i drept, a plătit cu viața. Dar cîți n-au plătit cu viața pentru ajungerea la putere a aceleiași mișcări extremiste? Chiar vrem să verificăm experimental încă odată dacă istoria se repetă?

P.S. Nu cumva să creadă dl. Nistorescu că atenția acordată domniei sale se datorează vreunui merit personal deosebit. Din nefericire, nu este decât un caz banal, printre multe altele.

Januári előadásorozat a Demokrácia Kollégiumában

Igéreatesen kezdődött az új év a Demokrácia Kollégiuma hallgatói számára, hiszen a januári hónap néhány olyan jól ismert, markáns személyiségű előadót hozott közénk, akiket eddig többnyire csak a televízióból ismertünk.

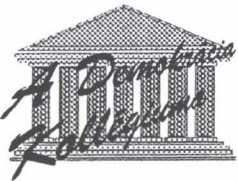
A hónap első előadásának témája a feminizmus, illetve a nők jogaihoz kapcsolódott, s a címe a következő hangzott: „Egyenlő esélyek politikája Romániában”. Az előadó Lucia BRISCAN doktornő volt, aki a PROEUROPA Liga nőcsoportjának vezetője. Vázolta a feminista ideológia történetét, a mozgalom eddig elért eredményeit és megerősítette, hogy a nevelés során lehet és kell megteremteni az egyenjogúságot megalapozó gondolatok keretét.

A következő, január 14-i találkozásunk alkalmával lehetőségünk volt részt venni a marosvásárhelyi Törvényszéken lezajlott különböző polgári tárgyalásokon. A közel egy órási „gyakorlat” után meghívottunk — Horațiu DUMBRAVĂ ügyész úr — a polgári tárgyalás elméleti és gyakorlati „élettanáról” tájékoztatott.

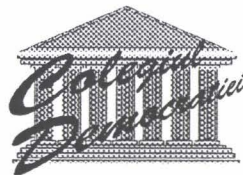
Cristian PÂRVULESCU ismert politológus, egyetemi tanár, január 23.-án tartott előadást a Demokrácia Kollégiumának. Előadásának címe: „A jogállam felépítése, működése és az állami intézmények szerepe” volt. Az államról szóló előadását antropológiai, történelmi, filozófiai és politológiai adatokkal tette színessé. Megismerhettük az állam kialakulásának történeti folyamatát, a jogállam intézményei közötti kapcsolatokat, az Alkotmánybíróság felépítését és működését, politikai jellegének magyarázatát, a Románia elnöke által betöltött funkciókat, az alkotmányok típusait, Románia Alkotmányának merev jellegét, annak megváltoztatási nehézségét. Ezután a politológus vázolta a romániai politikai pártok azon sajnálatos tulajdonságát, hogy nem közvetítenek kellő módon az állam és a lakosság között.

Előadásának befejezésekként elmondta, hogy Romániában az etnikai kisebbségek és a többség közötti ellentétek történelmi adottságúak, ezek kiküszöbölése a román politikai, társadalmi, kulturális életből a jelenlegi romániai demokráciának egyik legkihívóbb és egyben legfontosabb feladata.

LÁSZLÓ Robert,
a Demokrácia Kollégiuma hallgatója

COLEGIUL DEMOCRAȚIEI ÎN LUNA IANUARIE

În luna ianuarie s-au desfășurat în cadrul Colegiului Democratiei trei cursuri și un atelier, a căror prezentare o facem mai jos.

Primul curs a fost susținut de doamna Lucia BRISCAN, membră a Consiliului de Coordonare al LPE, la data de 9 ianuarie și a avut ca temă *Politica șanselor egale în România*.

Problema încălcării anumitor drepturi ale femeii în general și la noi în țară în special a reprezentat tema principală de discuție, dezbătându-se concepte cum ar fi acelea de mișcare „feminină” și „feministă”. Doamna Briscan a insistat asupra diferențelor de nuanță dintre acestea — unul moderat, celălalt radical, discuția axându-se în continuare pe fenomenul de obiectualizare a femeilor și pe diferitele tipuri de agresiune împotriva lor: cea economică, religioasă, socială, etc. Cît despre numărul celor care sînt acceptate în viața politică...

Un punct extrem de interesant al cursului l-a constituit explicația oferită în legătură cu faptul că prin Biblie se interzice intrarea femeilor în biserică timp de patruzeci de zile de la naștere. Această problemă a fost privită pînă în ziua de azi ca fiind una de natură exclusiv religioasă, dar o interpretare diferită a situației generale de atunci o poate transforma într-una de igienă.

La data de 23 ianuarie, odată cu încheierea celei de-a cincea mineriade, invitatul Ligii PROEUROPA a fost domnul Cristian PÂRVULESCU. Lector universitar la București, politolog și analist politic, acesta a susținut un curs cu titlul *Statul de drept — separarea puterilor. Funcțiile instituțiilor statului modern*. După un scurt istoric al statului și prezentarea unor noțiuni ca *putere, democrație, națiune, stat național*, domnia sa a vorbit despre statul de drept și rolul instituțiilor sale în conducere.

Puterea este definită prin aspectul său dinamic, ea nefiind nici pe departe o proprietate sau o calitate, ci o relație asimetrică în care un rol cheie este jucat de ideea de *supunere*, și care, într-un stat de drept, trebuie limitată, prin legislație. Acest lucru este întărit de prezentarea unei clasificări a puterii coercitive, care poate fi *individuală* (exercitată de un singur șef), sau *instituționalizată* (reprezentată de stat). Cursul domnului PÂRVULESCU s-a caracterizat în primul rând prin exactitate și claritate.

Singurul atelier al lunii a avut loc în data de 27 ianuarie, cînd domnul procuror Horațiu DUMBRAVĂ le-a vorbit studenților Colegiului despre *Funcționarea Judecătorei Târgu Mureș*. Aspectele practice nu au fost omise din Colegiul Democratiei: studenții au vizitat Tribunalul, unde se desfășoară de obicei procese mai importante decît cele de la curtea de apel și judecătore. Atelierul a continuat la sediul Ligii după ce am asistat la cîteva procese, cu explicarea și comentarea celor văzute. Domnul procuror a prezentat o ierarhizare a instanțelor de judecată, a enunțat principii juridice și a vorbit despre diferite tipuri de infracțiuni, ba chiar a făcut schema unei săli de judecată, explicînd apoi rolul jucat de grefier, judecător, procuror, etc.

Adeseori, cînd spunem *proces*, spunem Kafka, la care, evident, nu au lipsit referirile nici de data aceasta, tot astfel cum nu a fost omisă nici prezentarea oportunităților oferite unui absolvent al facultății de drept. Acesta poate deveni jurist sau notar, nefiind exclusă nici orientarea sa spre barou sau magistratură.

Deoarece tot ne aflăm pe „teren juridic”, am fost anunțați că la trei zile după atelierul mai sus menționat, doamna Monica MACOVEI, avocat și expert în drepturile omului, urma să ne țină un curs despre *Garantarea drepturilor omului în legislația românească*. Cursul s-a bazat pe tema protecției acestora în dreptul internațional și în dreptul intern românesc, fiind discutate și cazuri care au ajuns la Curtea de la Strasbourg, pentru a sublinia nivelul înalt la care se judecă anumite procese, unde inculpatul este statul însuși.

Despre drepturile omului, doamna MACOVEI afirmă că importanța lor a fost înțeleasă cu adevărat numai după cel de-al doilea război mondial, cînd au fost elaborate cîteva documente internaționale de importanță majoră, cum ar fi: *Declarația Universală a Drepturilor Omului* (1948), *Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice* (1966), *Convenția europeană pentru drepturile omului* (1953), etc.

După o clasificare a drepturilor omului, invitata a prezentat situația României în contextul internațional, în măsura în care aceasta este condiționată de respectarea acestor drepturi pe plan intern. Codul Penal românesc merită să fie aspru criticat, deoarece în 1996, cînd s-au operat asupra sa modificări, acestea, în ciuda cerințelor Consiliului Europei, au fost făcute în sensul înăsprii pedepselor.

Despre deontologia presei s-a vorbit mult și pe cazuri concrete, fiind aduse în discuție mai ales infracțiunile în acest domeniu, considerate mai mult sau mai puțin grave în funcție de zona în care se încadrează: minciună sau calomnie. Din spaima de infracțiune se naște pericolul de a nu lăsa presei destulă libertate de exprimare, pericol de care ar trebui să ne ferim, fiindcă altfel riscăm să pierdem informațiile, care sunt perisabile. Cursul, bazat pe date și idei teoretice, a fost bine punctat de exemplele spirituale ale doamnei Monica MACOVEI.

În concluzie, aruncînd o privire generală asupra lunii ianuarie, putem spune că pentru Colegiul Democratiei a fost o lună plină, în care au avut loc cursuri importante.

Anul începe bine!

Anda MOLDOVAN

Minoritatea rusă din Cipru

În dorința de a contribui la lărgirea în continuare a informației în domeniul minorităților, publicăm în cele ce urmează extrase dintr-un amplu reportaj, apărut în luna ianuarie a acestui an în ziarul bavarez „Süddeutsche Zeitung” nr.18 (1999), sub semnătura lui Von Wolfgang Koydl și consacrat unei minorități „tinere”, dar viguroase, aflate în curs de dezvoltare: minoritatea rusă din Cipru

„Rușii, rușii, mereu rușii. La noi totuși vin și germani, americani, însă despre aceștia nu întrebă nimeni.” Pretinsa indignare a primarului pare a fi îndreptățită, însă, ca funcționar în administrația orașului, Dl. Michael știe evident prea bine ce avantaje se obțin de pe urma miilor de ruși care trăiesc — temporar sau pentru totdeauna — în acest oraș portuar de pe coasta sudică a republicii grecești a Ciprului, fie că aceștia sînt „biznizmeni”, comercianți, sau „babki”, cum sînt denumite într-o rusească vulgară, fetele de condiție ușoară.

Două din cele trei școli rusești existente în Cipru se găsesc la Limassol; la fel, două din cele trei ziare ruso-cipriote apar aici, iar în capela Sf. Stylianos din Limassol se înfilnesc toți rușii credincioși din această zonă, pînă cînd va fi terminată edificarea marelui biserici Sveti Nicalai. Tot aici există o librărie, un centru cultural și un restaurant, unde poate fi găsit tot ceea ce satisface pretențiile unui gurmand din Rusia: de la borș și blini pînă la caviar de Astrahan și Sampanskoie. Cînd se lasă seara peste Cipru, Svetlana Iliasova de la „Radio amore”, satisface la rîndu-i, pe frecvența de 107,2 FM, orice dorință muzicală. Nu-i de mirare că orașul poartă porecla de „Limassolgrad”.

Deși par a fi bineveniți, atît rușii cît și ucrainenii, bielușii și alții provenind din fosta Uniune Sovietică, despre toți aceștia nu se vorbește cu plăcere. Este ca și cum băștinașii s-ar cam rușina de bogații lor oaspeți. Probabil că această reticiență este justificată de asocierea, în conștiința opiniei publice, a cuvintelor Cipru și Rusia cu mafia, spălarea de bani sau cu traficul de carne vie. Uneori sînt găsite materiale explozive plasate în preajma unor edificii comerciale, dintre cele apărute mai recent, ba chiar și cîte o crimă în aceeași zonă, fără ca făptașii să poată fi descoperiți. Nu mai este nici un secret că, an de an, Ciprul servește ca placă turnantă pentru două pînă la trei mii de fete din estul Europei, care sînt „livrate” bordelurilor din Occident. Evident că aceste fapte nu sînt de natură să ajute Ciprul în eforturile sale de a se integra în Uniunea Europeană.

Cîți ruși trăiesc la ora actuală în Cipru este greu de spus și se pare că nu interesează pe nimeni. Se estimează cifre variind de la 10.000 pînă la 70.000 de persoane, autoritățile locale confirmînd un număr inferior acesteia. Ambasada Rusă din Nicosia a înregistrat doar 6.000 de concetățeni, jumătate din aceștia fiind oameni de afaceri, iar restul formîndu-l apartenenții acestora și, precumpănitor, forța de muncă zilieră feminină, ce-și oferă serviciile la rubrica de mică publicitate a cotidianului „Viestnik Kipra”(Vestitorul Ciprului).

Ciprul este prima țară din Eldorado-ul occidental descoperită de către „noii ruși” după dezmembrarea Uniunii Sovietice.

Popularitatea micii insule rămîne constant ridicată, în ciuda emigrării multora din noii îmbogății către țări și mai însorite. Altminteri, Ciprul rămîne un tărîm binecuvîntat unde ciprioții și rușii deopotrivă, cîștigă destui bani.

Întreprinderile rusești ce se ocupă de consultanță în comerț și investiții se bucură de privilegiu financiar și fiscal. După părerea d-lui Georgios Georgiou, responsabil în Banca Centrală a Ciprului de aceste firme, ele au adus țării faimă, dar și daune, fiind adeseori confundate cu firmele implicate în „spălarea banilor murdari”. De fapt, facilitățile fiscale acordate firmelor străine datează încă din anul 1975, după ocuparea nordului insulei de către trupele turcești, aceste facilități avînd drept scop înlăturarea dependenței economice a țării de agricultură și turism, aflate la aceea dată într-o situație precară. Pe parcursul anilor au beneficiat de acest climat fiscal favorabil mai întîi libanezii, iordanienii și alți întreprinzători din țările arabe, iar, ulterior acestora, rușii precum și alți est-europeni. Opțiunea celor din urmă nu a fost, în fond, o surpriză. Relațiile dintre micuțul Cipru și

marea țară a Rusiei datează cu mult în urmă, avînd, după spusesele ambasadorului rus Gheorghi Muradov, „rădăcini istorice, spirituale și religioase comune”, în realitate ele posedînd un substrat politic, ca să nu spunem socialist.

Încă din perioada sovietică, ca stat nealiniat, Ciprul a fost un partener de nădejde al Moscovei. Forța de propulsie a acestui parteneriat a constituit-o influentul partid comunist din insulă (AKEL), care și după alegerile din mai 1997, cu cele 30% obținute, s-a situat pe locul doi în eșichierul politic al insulei. Roiuri de vechi activiști sovietici și-au făcut treptat apariția. La un deceniu de la sfîrșitul existenței reale ale socialismului, Partidul Comunist Cipriot încă își mai propune ca obiectiv lupta de clasă, lucru ilustrat și de stema acestuia ce reprezintă un pumn încleștat de un ciocan.

Nu există, din cîte se pare, probleme de comunicare lingvistică între ciprioți și noii veniți. Mulțumită aceluiași partid AKEL, generații de ciprioți cu venituri modeste au avut posibilitatea să studieze la Leningrad, Kiev, sau Moscova.

De la nivelul medicului sau funcționarului la cel al consilierului, călătorul rus găsește pretutindeni un partener de conversație în limba sa maternă. „Aici rușii nu se simt atît de străini ca oriunde altundeva în Occidentul ostil”, este de părere Massis Der Partogh. Acest armean cipriot, ce conduce o publicație financiară, își amintește de primii pași făcuți pe insulă de acești noi veniți: „n-aveau habar ce e o bancă, un cont bancar, sau un cec bancar, a trebuit — realmente — să-i luăm de mîna și să-i inițiem, cunoscîndu-le limba și mentalitatea”.

După o întrerupere de aproape un secol, capitalismul rus și-a găsit deplina împlinire — culmea ironiei — în Cipru!

Traducere și adaptare de Mircea Suhăreanu

Centenarul BARABÁS Miklós

(1810 - 1898)

Anul trecut s-au împlinit o sută de ani de la moartea pictorului ardelean Barabás Miklós. Cu acest prilej în luna iulie a anului 1998 s-a desfășurat în orașul Sfintu Gheorghe un simpozion dedicat artistului. Expoziția sa retrospectivă deschisă atunci la Sfintu Gheorghe și anul acesta la București (10 ianuarie la Palatul Regal) evidențiază cu subtilitate o serie de realități specifice Europei Centrale și veacului al XIX-lea. Portretistica și peisajul, accesoriul vestimentar și ambientul spațiului privat central european sînt detaliile cele mai reușite ale pictorului Barabás.

Însăși propria sa traiectorie existențială are un specific central-european. Barabás Miklós s-a născut în satul Mărcușa din Covasna într-o familie de secui mijlocași, așadar nu foarte bogați. Primele sale desene le realizează la școala parohială din Mărcușa; la vârsta adolescenței pleacă de acasă prin orașele Ardealului continuându-și studiile de desen la Sibiu, apoi mai tîrziu la Buda și Pesta, Viena, Boemia și spațiul german. Barabás dobîndește o educație în spirit central-european, vorbind maghiara, româna, germana, iar mai apoi în călătoriile sale dobîndind cunoștințe de limba italiană, franceză, engleză. Multiculturalitatea spațiului central-european îi va marca ațit opera cît și existența. El se stabilește abia în 1870 la Pesta, cînd se și căsătorește.

Deși prin origini și educație aparține Ardealului, Barabás Miklós este considerat de unguri drept „pictor național”, el fiind acela care a trasat traiectoriile sinuoase ale artei moderne maghiare. Alături de el s-au format o pleiadă de artiști precum Madarász Viktor, Székely Bertalan, Paál László sau Színyi-Merse Pál. Dincolo de aceasta, Barabás Miklós rămîne pentru domeniul artistic și din perspectiva existenței sale îndelungate un purtător al multiculturalității central-europene.

Pentru a da concretețe ideilor enunțate mai sus, voi da curs rîndurilor scrise de artist începînd cu 1831, cînd a sosit la București, unde a rămas pînă în 1833. Barabás descoperă în Valahia o lume diferită — care organic nu aparținea civilizației central-europene, dar care aspira să i se integreze. El a fost un martor foarte atent al schim-bărilor care se petreceau în societatea valahă la începutul veacului al XIX-lea. Barabás Miklós surprinde în jurnalul său trecerea de la vechi la nou prin care lumea valahă încerca să se însereze „Europei civilizate”. „Această epocă era foarte curioasă la București” — își aminteste Barabás, epoca în care avea loc trecerea de la „portul vechi la cel nou european”¹.

Vizitînd pe un bun prieten, Cantacuzino, Barabás abia și-a putut „reține rîsul intrînd în odaia lui unde am văzut vreo zece boieri fumînd din niște ciubuce lungi, însă șezînd fiecare turcește lîngă cîte un scaun pe jos, dar cu jobenul pe cap și cu aripile fracului tăvălitate pe dușumelele odăii.(...) Această scenă era așa de ridicolă, încît ar fi meritat să o desenez.”² Dacă boierimea valahă trecea printr-o adevărată metamorfoză — ca întreaga țară de altfel — Barabás descoperă în București și o altă realitate: inexistența intoleranței. Barabás își amintește că s-a întîmplat ca la cîteva luni de la sosirea sa, familia Raimondi (italieni așadar) — care îl găzduia — să primească vizita unui episcop ortodox. Convorbirea decurgînd românește (deși greaca era limba de salon a aristocrației române de atunci), una dintre ficele gazdei sale „a spus că în loc de ungurește ar dori să știe mai bine englezește, deoarece cea limbă e mai frumoasă.” Apoi Barabás a intervenit spunînd că „nu e adevărat, căci de ar susține d-ra că literatura engleză o interesează mai bine, n’ aș zice nimica, însă tăgăduiesc ca limba engleză să fie mai frumoasă

Autoportret, 1841

decît limba ungară! Cît am fost de uimit, cînd și episcopul român a luat partea mea, aducînd vorbe de laudă pentru frumusețile limbii ungare și spre dovada celor spuse a declamat deodată oda poetului Csokonai* «Nădejdi», cu un accent atît de curat încît nu s-ar fi putut cere mai bine nici de la un poet ungar.”³ Barabás a pictat la București suficient de mult pentru a economisi ceva bani pentru întoarcere și pentru a deveni un pictor cu adevărat desăvîrșit. Episodul bucureștean rămîne oarecum singular în existența sa, petrecută apoi în întregime în spațiul central-european. Am făcut această prezentare a scurtului episod amintit, mai puțin cunoscut din viața artistului, pentru a evidenția eforturile unei societăți de a se moderniza prin toleranță, multiculturalitate, cosmopolitism; realități care existau în spațiul central-european și care se conturau și în societatea valahă de la sud de Carpați. Barabás Miklós a semnalat această metamorfoză aflată în plină derulare la 1831 și la care și-a avut propriul aport prin prezența fizică și de spirit.

Note:

1) **Pictorul Barabás și românii**, Veress András, Cultura Națională, București, 1930, p.379

2) Ibidem, pp.380-381

3) Ibidem, p.376

* Csokonai Vitéz Mihály (1773-1805), cel mai renumit poet liric în acele vremuri.

ADRIAN MAJURU
istoric

Invitație

Membrii / Membrele Ligii PRO EUROPA sînt invitați (-te) la Adunarea Generală anuală care va avea loc sîmbătă, 27 februarie 1999, ora 10, în Sala Mică a Palatului Culturii din Tîrgu-Mureș, cu următoarea ordine de zi:

1. Raport de activitate pe 1998;
Raport financiar pe 1998;
Raportul Comisiei de cenzori pe 1998;
2. Programul de activităților 1999;
3. Decernarea titlului de membru onorific.

Membrii Ligii care nu au reușit să-și achite cotizația anuală pînă la 31 decembrie 1998, o vor putea face pînă la data Adunării la secretariatul Ligii sau la fața locului în ziua Adunării Generale.

Prezenta invitație ține loc de convocator.

Tîrgu Mureș, la 18 ianuarie 1999

Consiliul de Coordonare LPE

Meghívó

Tisztelettel meghívjuk a PRO EUROPA Liga tagjait, a szombaton, február 27-én, 10 órai kezdettel, a Kultúrpalota Kistermében megtartandó évi Közgyűlésére, a következő napirenddel:

1. A PEL 1998-as év tevékenységi mérlege
Pénzügyi jelentés 1998-ra
Az Ellenőrző Bizottság jelentése 1998-ra
2. Az 1999-es tevékenységi program bemutatása
3. Tiszteletbeli Tag cím adományozása

Azon tisztelt tagjaink, akiknek nem sikerült kifizetniük múlt évi tagsági díjukat, megtehetik ezt a Közgyűlés napjáig a Liga titkárságán vagy a Közgyűlés helyszínén, annak napján.

Marosvásárhely, 1999 január 18

A PEL koordinációs Tanácsa

Pro Europa poate fi citită pe Internet la adresa:

www.proeuro.netsoft.ro

Liga PRO EUROPA Liga

Copreședinți:

Smaranda ENACHE și CSIKY Boldizsár

Director executiv: SZOKOLY Elek

4300 Tîrgu Mureș, P-ța Trandafirilor nr. 5, et. III, CP. 1-154

Tel/fax: +40-(0)65-214076; 217584, e-mail: office@proeuro.netsoft.ro

CONTENTS:

P.1 *Extremism under the Rule of Law and the Limits to Tolerating Intolerance* — in the analysis of the coalminers' protest, even a part of the democratic press (one of the few institutions that acted properly during the events) seems unable to distinguish between political and legal aspects, being consequently unable to denounce coherently any extremist movement;

P.2 A Romanian/Hungarian *synopsis* of the PEL's main events in January;

P.3 *Press Release* — the PEL protests against the outburst of undemocratic forces under the cover of the coalminers' social protest and also supports the state authorities in their efforts to restore the rule of law;

P.3-4 *We Were Again What We'd Been Before...* — the support the coalminers' protest found with a part of the population can be accounted for not so much by economic affinities, as by a common (lack of) political culture and awareness;

P. 5 *Restriction of Rights* — however tragic restriction of rights may seem in a democracy (as it was the case with the restriction imposed on the coalminers to go to Bucharest and demonstrate), this restriction is less tragic when compared to the possible indefinite suppression of those very rights (a result the coalminers' protest might have led to);

P. 6-7 *The College of Democracy in January* — a Hungarian/Romanian account of the workshop and courses held in January by the College of Democracy;

P. 8 *The Russian Minority in Cyprus* — after almost a century of suppression, Russian capitalism is now flourishing, paradoxically, in Cyprus;

P. 9 *The Barabás Miklós Centenary* — Hungary's national painter witnessed, on his visit to Bucharest, Romania (an Eastern, Levantine country at the time — the 19th century) striving to become a Central European country;

P. 10 *Invitation to PEL's General Assembly.*

*PRO EUROPA este publicată cu sprijinul
Fundației Heinrich Böll (Germania) și BILANCE (Olanda)*

Redactor: Doina BACI

La redactarea acestui număr au colaborat: Laura ARDELEAN, Marius COSMEANU, HALLER István, LÁSZLÓ Róbert, Adrian MAJURU, Anda MOLDOVAN, SZOKOLY Elek, Mircea SUHÁREANU

Culegere texte: MAGYARI Annamária

Tehnoredactare: PÁPAI László Zsolt

Multiplacat la Liga PRO EUROPA